

Фиқҳ дарслари (117-дарс). Махси ва тахтакачга масҳ тортиш ва синдирувчилари (иккинчи мақола)

13:00 / 31.12.2020 4193

يَلْعُولَةِ لَصَلَلَ وَسَرَّنَا : نَأْنَعُ مُلَلَّا يَصَرَّهُ شَنْبَرَةَ رِيغْمَلَانَعَ نَيَحَهُ يَلْعَبَ صَفَرَاءَمَاهِيَفِهَ وَادِيَبَهُ رِيغْمَلَأَعَبَتَافَهَ وَتَجَاجَرَهُ مُلَسَّوَهُ سَمَحَلَأَهَأَوَرَهُ نَيَفُخَلَأَهَأَوَرَهُ سَمَحَلَأَهَأَوَرَهُ.

Муғийра ибн Шўъба розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳожатга чиққан эдилар. Муғийра орқаларидан идишда сув олиб бориб, ҳожатларидан фориғ бўлганларидан кейин қуийиб турди. Бас, у зот таҳорат қилдилар ва икки махсилариға масҳ тортдилар».

Бешовлари ривоят қилишган.

أَيْ بِتْلُقَفَ، نَيَفُخَلَأَهَأَوَرَهُ سَمَحَلَأَهَأَوَرَهُ يَلْعَبَ لَصَلَلَ وَسَرَّنَا نَأْنَعُهُ وَتَجَاجَرَهُ يَلْعَبَهُ تَيَسَّنَهُ لَأَقَهُ دَوَادُبَهُ أَهَأَوَرَهُ.

Яна ўша кишидан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам махсига масҳ тортдилар. Мен у кишига:

«Эй Аллоҳнинг Расули, унудингизми?» дедим.

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Йўқ! Сен унудинг. Роббим азза ва жалла мени шунга амр қилган», дедилар».

Абу Довуд ривоят қилган.

‘لَلَّا يَلْصَمُ لَلَّا لَوْسَرَى لِإِنْدَهْ أَيْضَرَّهْ لَلَّا يَصْرَرَهْ لَرْبَنَعْ’
‘حَسَمَ وَأَضَرَّهْ مُثَمَّنْهَ سَبَلَفَ نِيَجَدَاسَ نِيَدُوسَ أَنْيَفُخَمَلَسَ وَهَيَلَعْ’
‘يَذْمَرْتَلَأَوْ دَمْحَأَوْ دُوا دُوبَأَهَأَوْرَهَيَلَعْ’

Бурайда розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Нажоший Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга бир жуфт қора содда маҳси ҳадя қилди. Бас, у зот уларни кийдилар, таҳорат қилдилар ва масҳ тортдилар».

Абу Довуд, Аҳмад ва Термизий ривоят қилишган.

‘يَلَعْ لَلَّا يَلْصَمَ بَنَلَأَعْمَتْنُكَ لَأَقْنَعْ لَلَّا يَصْرَرَهْ رَيْغَمَلَأَنَعْ’
‘أَمْهُتْلَحْدَأَيْنَإِفَهَمْعَدَ لَأَقْفَهَيْوَهَأَفَرَفَسَيَفَمَلَسَ وَهَيَلَعْ’
‘هَثَالَلَأَهَأَوْرَهَيَلَعَحَسَمَفَ نِيَتَرَهَأَطَ’

Муғирия розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Бир сафарда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам билан бирга эдим. У зотнинг маҳсиларини ечмоқчи бўлиб, эгилдим. Шунда у зот: «Қўявер, чунки мен уни таҳоратли оёққа кийганман», дедилар ва унга масҳ тортдилар».

Учовлари ривоят қилишган.

Маҳсига масҳ тортиш таҳорат пайтидаги икки оёқни ювишнинг ўрнига ўтади.

«Масҳ» сўзи луғатда қўлни бир нарсанинг устидан силаб ўтказишни англатади.

Шаръий истилоҳда эса сув билан ҳўлланган қўлни маҳсус оёқ кийимининг маҳсус жойидан маҳсус замонда силаб ўтказишга «маҳсига масҳ тортиш» дейилади.

Энди ушбу масалага оид матнни шарҳ қилишга ўтайлик.

Махсига масҳ тортиш кичик бетаҳорат кишига жоиздир.

Масҳ тортиш таҳорати кетган одам янги таҳорат қилганда жоиз бўлган бир ишдир.

Ғусл вожиб бўлган одамга эмас.

Бу ҳолдаги одам махсини ечиб, ғусл қиласди.

Унинг фарзи болдиридан пастга қўлнинг уч бармоғи миқдорида чизик тортишдир.

Яъни махси ёки унинг ўрнига ўтадиган пойабзалнинг оёқ устини беркитиб турадиган қисмига уч бармоқ миқдорида масҳ тортса, фарзи адо этилган, масҳ ўрнига қўйилган бўлади.

Махсига масҳ тортишда икки қўлни ҳўллагач, бармоқларни ёйиб, ўнг қўлни ўнг махсининг, чап қўлни чап махсининг учига қўйилади ва қўлни махси устидан тортиб бориб, тўпиқлар бор жойгача етказилади.

Уни икки чориқقا ва тўпиқни тўсувчи ҳамда сафар қилишга ярайдиган нарсага тортиш жоиздир.

Чориқ совуқда махсининг устидан кийиладиган нарса бўлган. Абу Довуд, Ибн Можа, Ибн Хузайма ва Ҳоким Абдурраҳмон ибн Авф розияллоҳу анхудан келтирган ривоятда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг чориққа масҳ тортганлари айтилган.

Махсини кийгандан кейин таҳорати кетмай туриб, устидан чориқни кийган бўлса, унга масҳ тортса бўлади. Аммо таҳорати кетиб, қайта таҳорат қилаётганда махсига масҳ тортиб олиб, кейин чориқни кийган бўлса, унга масҳ тортиб бўлмайди.

Махси ва чориқдан бошқа, уларнинг вазифасини адо этадиган пойабзалларга ҳам масҳ тортса бўлади. Бунинг учун мазкур пойабзаллар икки оёқнинг тўпиқдан юқорисини тўсадиган, боғламаса ҳам, ўзи тик турадиган ва у билан юриб сафар қилса бўладиган даражада бўлиши лозим. Мазкур сафар энг ози бир фарсах, яъни 5544 метр масофага бўлиши керак. Агар мазкур масофани босиб ўтгунча йиртилиб кетадиган пойабзал бўлса, унга масҳ тортиш жоиз эмас.

(Давоми бор)

«Кифоя» китобининг биринчи жузидан